

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Árnyékosított hirdetések visszafizetés
 vagy megőrzése nem vállalunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A béke felé.

Ismét — és ki tudja, hányadszor ismét — úgy szólnak a budapesti hírek, hogy a béke felé közelgünk. A pártok hangulata egyáltalán nem harcias, a közeledést keresik egymáshoz és mindenik úgy érzi, hogy a további harcnak sem alapjuk, sem céljuk nincs.

Nem arra való a drága parlamentáris gépezet, hogy folyton üres szalmát csépeljen és tartalmatlan szavazások berregéseivel untassa az országot. Elég volt belőle, az ország megunt, hát meguntatták azok is, a kik ezt a berregést csinálták.

Ugy látszik, Justhék álláspontja valamelyest előnyömul, mert már a következő pontokat emlegetik, mint a leendő választói jogosultság alapelveit:

1. Az új választói jog legalább is két és fél millió választóval.
2. Titkosság az egész vonalon.
3. Választójog és véderőprovizórium közti junktim.
4. Végleges véderőjavaslatok korábbi választójog előtti elintézéséről szó sem lehet.

Ugy látszik, a titkosság körül lesz még harc. Sokan abban a nézetben vannak, hogy a titkosság feltétlenül megakadályoz minden visszaélést. A gyakorlat azonban éppen azt bizonyítja, hogy a visszaélések elkövetésére semmi sem alkalmasabb, mint a titkos szavazás. Preszsiót is éppen úgy lehet érvényesíteni a titkos, mint a nyílt szavazás mellett.

Az ellenben kétségtelen, hogy a titkos szavazás egy irányban okvetlenül érvényesíteni fogja káros hatását: a nemzetiségek aránytalanul megszorodnának a képviselőházban.

Ezt gondolják meg a még szembenálló magyar pártok s a még most csak lábhoz eresztett fegyvert emeljék békés tisztelgésre a közös ideál: a Haza előtt.

A király nem jön Budapestre. Hiteles értesülés van róla, hogy a király a nyáron nem jön Budapestre és nem fog Gödöllőn ülni, mielőtt Ischlbe utazik nyaralásra, hanem Bécsben marad a nyári pihenő megkezdéséig. Még nincs meghatározva a napja, hogy mikor utazik a király Ischlbe.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 8.

Elnök **Návay** Lajos.

Az elnöki előterjesztések után felolvastatták az interpellációs könyvet, amelybe **Barcsay** Andor jegyzett be újabb interpellációt a csángók visszatelepítése és a már ittlevők jogainak megvédése tárgyában. Az elnök javaslatára az interpelláció előterjesztésére fél kettőkor tér át a Ház.

Ezután folytatták a miniszterelnöknek a kormány bemutatkozása alkalmával elmondott beszéde feletti vitát.

Bikády Antal beszéde elején hangoztatta, hogy a Justh párt továbbra is ragaszkodik a nemzeti követeléseket minden téren való teljesítéséhez, de a legfontosabb és leg-ürgösebben megalkotandó a választójogi reformot akarja kapcsolatosan megalkotandó ezzel a választások tisztaságát biztosító törvényjavaslat is. **Lukács** választójogi tervezete egyáltalán nem alkalmas arra, hogy az e kérdésben mutatkozó ellentéteket azzal kielégíteni lehessen (Ugy van balfelel.) A miniszterelnök egyik legutóbbi beszédében, amelyet a munkapárt értekezletén mondott, azt hangoztatta, hogy az ellenzék obstrukciójával szemben erősebb eszközöket is hajlandó igénybe venni.

Lukács László miniszterelnök (a kezével nemet int.)

Bikády Antal: ... hát mi nem ijedünk meg semmi féle ijesztgetéstől, mert tudjuk velünk van a nemzet igazi többsége. (Helyeslés a baloldalon.)

Kellemen Samu azt mondja beszéde elején, hogy a Justh-párt a Lukács váliakozását bizonyos reménykedéssel kísérte. Ismerve Lukács liberális gondolkodását, a Justh-párt joggal remélhette, hogy kormány vállalásának egyik legfőbb program pontja a demokratikus választójog megalkotása lesz. Ugy látszik azonban, hogy a miniszterelnöknel bizonyos konzervatív befolyások kezdenek mostanában érvényesülni. A Justh-párt a becsületes béke megkötését örömmel elfogadja, de viszont bármely pillanatban lesz a legkérelmezhetőbb harc folytatására is. (Helyeslés a baloldalon.) A horvát kérdésben teljesen egyetért Apponyi fejtegetéseivel. Az osztrákoknak a magyar ügyekbe való avatkozását határozottan visszautasítja. Szerinte helyesebb volna a végleges véderőreform elintézése. (Helyeslés a munkapárton), de viszont hangoztatja, hogy a választójog legszelesebb kiterjesztése és demokratikus irányba szintén a legsürgösebben megalkotandó. (Ha a kormány a békét komolyan akarja tegye magáévá Bakonyi Samu benyújtott határozati javaslatát. (Helyeslés a baloldalon.)

Kovács Gyula szintén annak a nézetének ad kifejezést, hogy a mostani vitás kérdések csak békés megegyezés útján intézhe-

tők el véglegesen. Követeli a választójog sürgős megalkotását.

5 perc szünet.

Szünet után **Návay** Lajos elnök újból megnyitja az ülést.

Lukács László miniszterelnök: Nem kíván az egyes felszólalásokkal külön-külön foglalkozni a jelen esetben. Apponyinak arra a kérdésére, hogy mi készítette Héderváryt arra, hogy helyét elhagyja, a válasza az, hogy ez azért történt, mert Héderváry úgy találta, hogy az ő személye áll utjában a békés megegyezésnek, ezért vált meg állásától. Az 1888. tc. 43. szakaszának a fejtegetését most nem tartja kívánatosnak. Ha valamely kormány az 1888. törvényeket nem úgy magyarázná, hogy az a nemzet javára szolgálja, a parlamentnek megvan a joga arra, hogy ezt a kormányt felelőségre vonja. A horvát kérdésben már egy ízben kifejtette álláspontját és nem kíván most ismétlésekbe bocsátkozni. Nem zárkózik el az elől, hogy alkalmas időben jelentést tegyen a Háznak a horvátországi viszonyokról. Ami az osztrák delegációban Magyarország elleni felszólalásokat illeti, kijelenti, hogy ezt nem áll módjában megakadályozni, mindenesetre sajnálatosnak tartja, hogy a szomszédos államban mindig akadnak oly egyének, akik szeretnek egy más állam — a jelen esetben Magyarország — ügyeibe legalább látszólag beleszólni. (Zaj a baloldalon.) Kijelenti, hogy minden beavatkozási kísérlet ellen a kormány a legbatározottabban óvat emel. (Helyeslés.) A választójog tekintetében neki kész tervezete nincs, a múltkori felszólalása alkalmával már ezt ki is jelentette.

Akkori beszédének a lényegét fenntartja, a részletek tekintetében azonban nem ragaszkodik fejtegetéséhez. Bakonyi határozati javaslatához sajnálatára nem járul hozzá nem pedig azért, mert olyan kifejezések vannak benne, melyek később szemrehányásokra adhatnának okot egyesek részéről, ezt pedig kerülni óhajtja. A határozati javaslat lényege ellen kifogása különben nincs és reméli, hogy sikerülni fog megtalálni a békés kiegyenlítés útját. A katolikus autonomia tárgyában, melyet Zichy Aladár gróf hozott fel, kijelenti, hogy a kormány teljes jóindulattal jár el. A vallás és közoktatásügyi miniszter erre vonatkozólag javaslatot is készített, mely minél előbb tárgyalás alá fog kerülni.

Beszéde végén kijelentette, hogy nem kifogásolja, ha néhány napig a parlament szünetel, hogy ezalatt a felmerült újabb tárgyalási terveket megbeszéljék.

Elnök a vitát berekesztette.

Bakonyi Samu föntartja benyújtott határozati javaslatát. Elnök felteszi a szavazásra a kérdést s a többség Bakonyi javaslatát elveti.

Návay indítványozza, hogy tekintettel a politikai helyzetre, a Ház napolja el üléseit bizonytalan időre. A Ház hozzájárul ehhez az indítványhoz.

Ezután **Barcsay** interpellált a csángók helyzetének javítása tárgyában.

IZLÉSEK costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolcsóbban

Hevesi Párisi divatruházában Zöldfa-u. szerezhethők be.

Fehér cégtábla.

— Moskovits cipőruházással szemben

— Sárga kirakatok.

Serényi Béla kijelenti, hogy ebben a dologban már megvan a kellő javaslata, azonban a Háznak előbb munkaképesnek kell lennie, hogy a javaslatot tárgyalhassa.
Az ülés 2 órakor véget ért.

A megyés püspök béma-körútja.

Vasárnapról kezdve Békés vármegye területén tolytatta béma-körútját gróf Széchényi Miklós megyés püspök. Vasárnap délután automobilon iadt el gróf Széchényi Miklós Brém Lőrinc titkára kíséretében Füzesgyarmat felé. A megyés püspököt Füzesgyarmaton már várta gróf Blankenstein Pál, aki az egész község nevében üdvözölte őt és felajánlotta kastélyát. Széchényi püspök megköszönte az üdvözlést és elfogadta a gróf meghívását. Hétfőn reggel 8 órakor vette kezdetét itt a bérmálás szentségének kiosztása, melynek megtörténte után Kárász István plébánoshoz ment kíséretével a püspök. A plébánosnál ebéd volt. Estére ismét a grófnak volt vendége a főpásztor.

Kedden a bérmálási körút harmadnapján Bucsatelére ment a püspök. Itt volt talán a legmeghatóbb a bérmálás szertartás lefolyása. Ebben a kis létszékben még templom sincs és a hívek, akik ugyancsak szép számban jöttek össze Bucsateléről és a tanyákról, a szabad ég alatt gyülekeztek. Itt sátor volt felállítva, melyben szent misét mondott a püspök, majd kimenővén a sátorból, a szabad ég alatt osztotta ki a bérmálás szentségét. Az összegyűlt hívek nagy ovációkban részesítették a megyéspüspököt és hálásan köszönték meg, hogy felkereste őket. Bucsatelén ez alkalommal volt először a püspök, itt kedden szolgálták ki először a bérmálás szentségét. Ebédre a megyéspüspök ismét Blankenstein grófnak volt a vendége.

Bérmálás Furtán.

Gróf Széchényi Miklós megyés püspökünk tegnap ismét Bihar megyében folytatta béma-körútját. Ez alkalommal Furtán bérmált a főpásztor. Utjában a legmelegbben fogadták és az érintett községek lakossága mindenütt költözköppen fejezte ki hódolatát és tiszteletét a megyés püspöknek. Furtára Füzesgyarmattól ment át gróf Széchényi Miklós. Füzesgyarmattól Furtáig gróf Blankenstein Frigyes pompás négyes fogata vitte az előkelő vendéget. Zsáka határában már együtt volt a zsáki és furtai köldöttiségek lovasbandériuma, melyek a főpásztort megérkezésekor lelkes éljenzéssel fogadták. Az érkezést Zsáka községe nevében Fankó Gyula gyógyszerész üdvözölte meleg szavakkal, amit igen szívélyesen köszönt meg a püspök. Zsákáról Furtára vonult át a megalakulási körút. Furtán határában a község nevében Csermák Béla református lelkész tartott üdvözlő beszédet, melyet melegen köszönt meg a püspök. Furtán a püspök érkezésére összegyűlt a környék intelligenciája is, mely mindenképpen tanu jelét adta a főpásztor iránti tiszteletének. A megérkezés után a megyés püspök a templomba ment a hol már várták a bérmálándók. A bérmálásra úgy Furtáról, mint Zsákáról igen sokan jelentkeztek. Megyés püspökünk száznál több gyermeknek és felnőttnek osztotta ki a bérmálás szentségét. Bérmálás után diszebed volt Grók Ferenc prépost kastélyában. Délután a püspök gróf Almásy Imre négyes fogatán hajtattott át Bakonyszegre Brém Lőrinc titkárával együtt, honnan automobilljával tért haza székhelyére.

A bérmálás alkalmával elkisérték és tisztelegtek a püspökönél Dunay Alajos tb. kanonok, Pálffy Béla gyomai, Gáspár István mezőberényi, Szabó Sándor szeghalmi plébánosok. Csernai Géza, Fekér Lajos és Csermus István lelkészek. A furtai bérmáláson ott voltak Grók Ferenc prépost, Pák Emil mezőpeterdi, Nyáry Ignác furtai és Varju Lajos berettyóújfalui, plébánosok.

Papp Miklós jubileuma.

Borosjenői Papp Miklós miniszteri tanácsos, kir. pénzügyigazgató tegnap ünnepelte állami szolgálatának negyven éves jubileumát. A jubiléus pénzügyigazgatót ez alkalommal ismerősei, jóbarátai és a pénzügyigazgatóság tisztviselői meleg ünneplésben részesítették.

Az egyes ügyosztályokat a főnökök vezették. Eisenlohr Ulrik kir. tanácsos, pénzügyigazgató a következő beszédet idézte Papp Miklóshoz:

Méltóságos miniszteri tanácsos, Pénzügyigazgató ur!

Tisztelt Barátom!

A mai s reánk nézve családi ünnep jellegével bíró napon összegyűlt tisztársaid nevében üdvözöllek előkészület — a tömjénezés minden szándéka nélkül, kerülve a cifra, de értéktelen szavak használatát. Ebben segít nekem legkedvesebb apostolom — Pál apostol — ki a Korinthusbeliekhez írt I. levele 13. rész 1—13 versében szólalt e képpen:

»Ha anyagok nyelvén szólának is és beszéddel a hegyeket mozdítanám is, ha szeretet nincsen én bennem, olyan vagyok, mint a zengő érc és pengő cimbalom.«

Allami szolgálatod 40 ik évfordulóján egybegyűlt tisztársaid érzelmeit csakis e nyelven tudom méltóképp tolmácsolni. Jubileumnak nevezi a jelenkor személyekre is az ilyen és hason fordulókat; e kor tulajdonsága, hogy szavakat régi értelméből s hozzákötött fogalmakból kivetkőztet, holott az idők teljességéből egy-egy kiszakított kerekdedséget nevezett a pátriárkális kor jubileumának, midőn agg, ifjú, gyermek az idők nyilvánulásainak ült ünnepeket, egymásnak is örvendőn Mi — tisztársaid — nem engedhettük e nyomat nyom nélkül elmulni; hiszen negyven év a közszolgálatban — állam szolgálatban — olyan idő mennyiségére nézve, a mely előtt kalapot emelni kell; s ha mint te Tisztelt Barátom, ez időt kedélyednek, egészségédnek szolgálatképeségédnek általunk ismert teljeségében érted el, részünkről csak önzetlen örömlaknek adhatunk kifejezést. Hiszen 40 évi szolgálatodnak több mint felét hivatal főnöki állásban töltöd el, hogy pedig mit tesz ez, mi a kik próbáltuk, igen jól tudjuk. Annyi jogosult és még több jogosulatlan igényt, kiváncságot, elnézést, kedvezést támogatást kell kielégíteni és gyakorolni, mennyire közmegelegedést létrehozólag csak az isteni tulajdonság képes, de embernek nem adatott; s így elégedetlenség, elítélések garmadája nem ritkán visszataszító kifejezésre jutva; jutalmunk! A jövő fátyolozza el, ha fogsz e még szolgálni, vagy pedig az általad joggal kiérdemelt nyugalom lesz osztályrészed; így vagy úgy tisztársaidnak az általam tolmácsoló s az apostol jellemzte szeretete kell kísérjen, s ilyenből fakadólag kérjük a Mindenhatót — mai családi ünnepségünk alkalmából is — hiszen ez a legkedvesebb amit az adott viszonyok közt tehetünk, hogy adjon erőt, egészséget továbbra is, úgy mi, valamint kedves tied — családod — öröme hordozói a rádbizottakat s tarson meg számos éveken át, s éltessem mig végzetlen kegyelme bölcsen eirendelte.

A beszédet hosszantartó éljenzés és taps követte. Ezután Papp Miklós szívből jövő szavakkal válaszolt és ezeket mondotta:

Nagyságos kir. tanácsos Ur! Kedves barátom. Igen tisztelt Uraim. Kedves Kollégáim! — Szíves megemlékezésüket és kifejezett jókívánataikat igen szépen köszönöm. Nagyvárad szolgálatom alatt már harmad ízben vagyok szerencsés részesülni abban, hogy szolgálati évfordulóm alkalmával átvegyem jókívánataikat. Ezek közül azonban, egy sem volt olyan nevezetes mint a mai, mert a mai évfordulónál, az előirt szolgálatok végpontján állók, amidőn tulajdonképpen rövid visszapillantást kellene vetnem hosszú szolgálati időmre és Kedves Kollégáimnak megköszönni támogatásukat és elbucszni. Ezt azonban ez alkalommal nem tehetem meg s kénytelen vagyok későbbre elhalasztani, mert szolgálati szabályaink szerint az állami alkalmazott köteles állásával összekötött teendőit mind addig végezni, amíg őt az alól fel nem mentik. Miután ez velem szemben eddig még nem történt meg, kötelességemnek ismerem teendőmet, mint eddig, továbbra is teljesíteni. E szerint köztünk a szolgálati viszony meg nem szakíthatván, kérem, miszerint engem felelősségteljes nehéz feladataim teljesítésében ismert közreműködésükkel továbbra is támogatni sziveskedjenek, mert én igaz ügyeik védelmezése, méltányos érdekeik előmozdítása érdekében valamint eddig, úgy a jövőben is tölem telhetőleg, a legnagyobb örömmel és készséggel mindent megfok tenni. Ismételve megköszönöm szíves figyelmüket és jó kívánásaikat, — kérem az Uristent, hogy Kedves Kollégáimat jó egészségben sokáig étesse.

A kollegiális szeretetet sugárzó keresetlen szavakra óriási éljenzés tört ki. A pénzügyigazgató ezután minden tisztviselővel kezelt szorított és az ünneplés véget ért.

Délután 5 órakor Papp Miklós vendégül látta az összes pénzügyigazgatósági tisztviselőket. A jubiléus pénzügyigazgatót az ország minden részéből számtalan gratuláló levéllel és távirattal halmozták el.

A Katholikus Népszövetség megalakul.

Alig néhány heti előkészület után ime elérkezünk a Katholikus Népszövetség nagyvárad szövetetének megalakításához. Az agitáció lelkes és eredményes munkája a legszebb bizonyosság arra, hogy Nagyvárad katolikus polgársága is öntudatra ébredt, belátta, hogy elérkezünk ahhoz az időhöz, amikor nemcsak kötelesség, hanem égető szükség a szervezkedés, a tömörülés, az energiák egyesítése, ha nem akarjuk, hogy eltiporjanak, megsemmisítsenek, ha igazán élni akarunk a Kereszt zászlója alatt, a Kereszt szellemében, ha azt akarjuk, hogy a krisztusi kultúra megmaradjon, éljen, fejlődjék, viragozzék, erős legyen. Ezt akarja a Katholikus Népszövetség és ezek a célok, ezek az eszmék természetes visszhangot találtak Szent László városa katolikusainak lelkében úgy, hogy az első szóra körülbelül ezer tagot toborzott össze az előkészítő bizottság.

Az ünnepélyes megalakulás e hó 12 én, vasárnap lesz délután 5 órakor a premonstrei főgimnázium dísztermében, amelyre most küldik szét a következő szövegű meghívókat.

Meghívó. A Katholikus Népszövetség ez az immár háromszázézer tagot egyesítő hatalmas tábor, Nagyváradon is leüti zászlaját s Szent László ősi városának keresztény társadalmát is felszólítja a romboló irányzatok elleni tömörülésre, szervezkedésre.

Addig szervezkedjünk, míg nem késő. Nem vesszük-e észre lépten nyomon, hogy éppen a tizenkettedik órában vagyunk? A tettek ideje jött el, vagy a pusztulás. Mi pe-

dig élni akarunk, tehát cselekszünk és táborra szervezedünk. A nagyváradai szervezet megalakulását 1912. május hó 12-én délután 5 órakor fogjuk ünnepélyesen kimondani a premontrai rendi katolikus főnőmáziom dísztermében. Az ünnepély sorrendje a következők:

1. Himnusz, éneklék a jelenlévők.
2. Megnyitó beszéd, ennek kapcsán a Népszövetség nagyváradai szervezetének megalakítása.
3. A titkár megválasztása.
4. A fővárosi és vidéki küldöttek beszédei.
5. A nagyváradai szervezet szónokának beszéde.
6. Zárzó.
7. Szózat, éneklék a jelenlévők.

Az ünnepélyre csak a jelen meghívó, vagy a tagsági igazolvány felmutatása mellett lehet belépni; a meghívás a családtagokat is belépésre jogosítja.

Ugyanazon nap este 8 órakor a Népszövetség társas vacsorája a Karger-féle vendéglő nyári helyiségében. Részvételi jegy ára személyenként 2 korona 50 fillér. Jegyek előre válthatók Zöldy Bertalan pénztárnoknál Körös-u. 6. sz., továbbá a Katolikus Körben, a Katolikus Legényegyletben és a csoportvezetőknél. A jegyek lehetőleg péntek délig megválthatók.

Teljesen részletes programot a Tiszántul május 12-iki száma fog közölni.

A járási számvevők.

A járási számvevői intézményt veszély fenyegeti, mert az egyoldalú pénzügyi közigazgatás részéről azt megszüntetni óhajtják, de az lehetetlen s azt a pénzügyi számvevőséghez elhelyezni célszerűtlen, mert az intézményt nem megszüntetni s beolvasztani, de reformálni kell, mert a főszolgabírák, a vármegyék és közigazgatási szaktekintélyek szerint a járási számvevőre a főszolgabírónak okvetlen szüksége van és pedig elsősorban a községi vagyonek kezelés hatályos és közvetlen s önálló ellenőrzése céljából, másodsorban pedig a szorosán vett közigazgatási segédszolgálatnak a főszolgabírói hivatalban való közvetlen teljesítése végett s így a járási számvevő a főszolgabíró mellett nélkülözhetetlen szakközeg.

Mivel pedig a járási számvevőknek a pénzügyi hatóságok alá való beosztása a bizonyítás szerint az intézményre a leghátrányosabb, a leghelyesebb volna mint járási számvevőket a közigazgatási hatóságok alá helyezni s mint a járási m. kir. állatorvosok felett egy törv. hat. állatorvos rendelkezik, úgy ők is az 1886. XXI. t.-c. 67. §-a szerinti vármegyei főszámvevőknek, mint közvetlen főnöknek rendeltetnének alá, ki munkájukat is felülbírálni az esetleges szükséghez képest mellé beosztott központi számvevők segédkezésével, mint akik kellő ellenőrzést és felvilágosítást s utmutatást nyújtanának úgy a vármegyei, mint a községi és járási számviteli ügyekben.

Mivel pedig tény, hogy a legnagyobb hátrány az, hogy a járási számvevőknek nincs önálló hatáskörük, kívánatos volna, hogy a főszolgabírák részéről is terhes községi pénz és vagyonek kezelés együttes helyszíni vizsgálat beszüntetnének és annak önálló teljesítésére a járási számvevő feljogosítottatnék és csak a fegyelmi és büntetői hatáskör biztosítottatnék az illetékes hatóságoknak.

A járási számvevői szakteendőkből a járási számvevő lévén felelős, a felesleges és mind a főszolgabírákra, mind a reá nézve terhes és

szükségellen s célszerűtlen főszolgabírói látta-mozások megszüntetendők.

A járási számvevő köteleztetné a községi vagyon és pénzkezelést negyedévenként a helyszínen megvizsgálni, a községi költségvetést és számolást tárgyaló és községi vagyonek kérdésben kitűzött községi képvis. test. közgyűlésen megjelenni s az elavult számvizsgáló elölki kiküldetések megszüntetendők.

Mindezekből kifolyólag célszerű volna a járási számvevőket, mint a többi külszolgálatot teljesítő tisztviselőket pl. főszolgabírák, járás és körörvosok, kataszteri és pénzügyi biztosok, a helyi viszonyok szerint utiátalányval ellátni és pedig a legigazságosabb volna községek és a szükség szerint évente és községenként 50 koronával számítva, úgy hogy a 2000 koronát azonban meg nem haladhatja, melynek ellenében köteles volna a járási számvevő minden negyedévben és a szükséghez képest legalább egyszer és minden községben megjelenni és a helyszíni teendőket elvégezni.

Ami a kezdő járási számvevő járatlanságát illeti, azon még könnyebben lehetne segíteni és pedig azáltal, hogy az érettségi és államszámviteli vizsgán kívül a jegyzői oklevél is megkivántatná és mint eddig is, úgy a jövőben is a járási számgyakornoki állások a nagyobb járásokban tovább szervezendők és fejlesztendők, hogy a járási számvevői állások üresedése esetén gyakorlott szakközsegek álljanak rendelkezésére a betöltésnél.

Hogy pedig a községi vagyon és pénzkezelés ellenőrzése egységes legyen a 1901. XX. t. c. 38. §-a szerint egy részletes és egységes utasítással az egységes kezelés biztosítandó, mely esetleg novella, vagy rendeleti uton is kiadható volna s akkor az ellenőrzés is egységes és eredményes lesz.

A mi azt illeti, hogy a járási számvevő nem kellően használható ki, mert a járási számvevői teendők te teljes mértékben nem veszik igénybe, ez nem felel meg a valóságnak, mert csak a legkisebb járásban lehetséges, mert nagyobb járásban nem jut idő a kényelemre és tétlenségre, mert akkor nagyobb járásokban nem töltenének naponta 8-9 sőt 10 órát és az egész vasárnapot a hivatalban s nem volna több ízben szükség a 6 órai hivatalos idő meghosszabbításra.

Mivel tehát a pénzügyigazgató által nem ismert sokoldalú vármegyei, járási és községi közigazgatásban oly sok más számvevői teendő van, amelyet nem szakközeg és más közig. tisztviselő a főszolgabírói hivatalban egyáltalán el nem végezhet, a járásban a járási számvevőre okvetlen szükség van.

A felmerült azon téves és alaptalan észrevétel pedig hogy a baj az intézményben s nem pedig a téves utasításban és rendeletekben s a pénzügyi beosztásban áll, homlokegyenest ellenkezik minden helyes gondolkozással mert éppen ez a legnagyobb baj, hogy úgy a vármegyei, mint a járási számvevői teendők ellátása a pénzügyi számvevőségre bízott s így az be sem válhatott, mert két ellentétes közigazgatásban egy tárcához tartozó tisztviselők harmóniában nem működhetnek, mert az egyik pénzügyi, a másik pedig vármegyei és községi közigazgatási ügyek ellátására van hivatva s így a kölcsönös ellenszenv és néha anyagi érdek, ha lanyhul is meg nem szűnik soha, mert a pénzügyi hatóságok a pénzügyi, a vármegyei hatóságok pedig a közigazgatási teendők ellátását kívánják elsősorban teljesíteni, egyszerre pedig két urat szolgálói — és két nyeregre ülni nem lehet s így a kettős feladatnak teljesen megfelelni lehetetlen, — mivel az illető tisztviselő feltétlen csak az egyiket végzi szívesebben t. i. a volt pénzügyi, jelenleg is a pénz-

ügyit s a volt vármegyei és a járási számvevő pedig a közigazgatást, mert utóbbi különösen a községi vagyon és pénzkezelés hatályos ellenőrzése céljából létesíttessen és a pénzügyi teendőket csak akkor köteles végezni, ha rendszer feladata elhanyagolása nélkül lehetséges a mi pedig lehetetlen, mert mindig az utóbbi kárára történik, mert egy járás főszolgabírói hivatala körjegyzőségei és községei oly sok járási számvevői teendőt von maga után, hogy a két féle teendőnek az illető számvevő csakis a legjobb igyekezete mellett képes eredményesen a kellő időre megfelelni s így nézetem szerint teljesen el kellene választani a járási számvevőket a pénzügytől és a belügyhöz kellene áthelyezni és az állam számviteli törvény 86. §-a alapján a vármegyéhez szervezendő számvevőséggel együtt a belügyi számvevőség státusába beosztani és semmi szim és körülmények között nem szabad megszüntetni, de a fentiek szerint reformálni és legalább is a járási magyar kir. állatorvosi intézményhez hasonlóan feltétlen fentartandó.

Király György.

Magyar türelem.

Szép magyar hazánkon, aki csak amugy nagyjából is széjjeltekint, félelmetesen csunya dolgokat vehet észre halomszámra. Közéletünk atmoszférája nagy feszültségű; villámok cikáznak emitt, villámok cikáznak amott. Ilyen szép kis szemléldési terrénomot nyújt számodra, oh békés olvasó, az *slayomott* nemzetiségi sajtó is. Nem engedik meg ezek a minden kulturát nélkülöző »barbár« magyarok, hogy egy őszinte román agytermék testet öltson. Egy-egy hosszúra és hegyesre fent bajuszu pandur ül itt minden redakcióban még hosszabb és hegyesebb szuronynyal a kezében és barbáru rád meredő szemével visszafojt benned minden szabadabb gondolatod gnyilatkozást. Ázsia ez a javából!

De ne tréfáljunk, mert nagyon komoly dolgokról esik szó. Ne kópiázzuk itt némely roszkaratu román testvéreinknek a nagy világba szórt handabandáit, hanem olvassuk inkább az írást! Sajnos, magyar vértanuk által megszentelt földön, Aradon kell ez az írás, illetve kapott nyomdafestéket.

Azt hiszem, mindenki sejtí, »Romunul«-ék ról van szó.

A minap jeleztük ennek a lapnak a jelentését, hogy szerinte az egész nagyváradai görög katolikus egyházmegye erős agitációt fejt ki a felállítandó magyar görög katolikus püspökség ellen. Most meg arról ad jelentést ez a mindennap magyar faló lap a hazaárulás minden kritériumát magán viselő szóáradatban, hogy a szamosujvári egyházmegyéhez tartozó szatmármegyei görög katolikus papok gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a püspökség alapítása ellen energikus óvást emelnek. A tiltakozó iratot a birhedt lacfalusi pópának öccse, *Lucacin Constantin* szerkesztette. Allitól az összes pópák aláírták és május 2 án küldték Rómába.

Ezt a tiltakozó iratot szóró-l-szóra közli a lap. Megelőzőleg elégedetten konstatálja, hogy a román egyházmegyékben az utóbbi időben szépen haladt előre az eloláhosítás a templomban, iskolában és a közéletben egyaránt.

A legújabb

tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687

Telefon 687.

A magyar kormány »ördögi terve« azonban keserű fájdalmat okozott az összes szatmári románoknak és mint egy test és lélek keltek sikra ezen »gaz merénylet« ellen, mely a románok nemzeti létét akarja megsemmisíteni és kézzel-lábbal tiltakoznak az ellen, hogy őket eme »dögveszes pocsolyába« száműzzék.

Minden magyar ember őszinte fölháborodását váltja ki magának a tiltakozó iratnak a tartalma is.

Az elején jelzik, hogy fájdalommal értesültek a magyar kormány törekvéséről, mely el akarja őket szakítani a szamosújvári egyházmegyétől, ahová IX. Pius egy bullájával kebelezte őket, midőn a gyulafehérvár—fogarasi érsekség és a hozzátartozó püspökségek alapításához hozzájárult. Majd szóról-szóra ezeket írják: »Ebben a bullában az egész klérus és az egész román nép egyrészt megjutalmazást látunk és üdvözlünk fenséges dinasztiaink részéről a polgári erényekért és különösen az uralkodó dinasztiahoz való ragaszkodásunkért, mert megmentettük a veszély idejében a rebelisek dübétől, mely detronizálta; másrészt a római apostoli szentszék atyai gondoskodását láttuk; ebben csak egyes magyar politikusok intoleráns politikája gátolta őket, akik most kormányra jutva meg akarják semmisíteni mindazt, amit a román nép érdekében Róma és a román nép providenciális fia tettek.

Sem vallási vagy erkölcsi érdek sem egyházkormányzati szükség, sem történelmi tradíció nem igazolja ezen püspökség alapítását.« Ez az egész találmány csak a magyar sovinszta kormánynak politikai fondorkodása, mely a vallást és a katolikus egyházi intézményeket akarja felhasználni a román nép nemzeti megsemmisítésére. Ezzel a cselekedetével kompromittálja a magyar kormány a Rómával való unió magasztos eszméjét, megingatja a román népnek az uralkodóházhoz való ragaszkodását, végtelen agitációk kovását viszi a kösületbe, de mindent feláldoz politikai utópiájáért, a magyar nemzeti állam kiépítéséért, mely kárhóztatandó törekvésére nem állja felhasználni a római szentszék sem. Soha a szentszék nem adta beleegyezését a megalázására és most hamis információk miatt az övék veszedelemben forog.

Kérik tehát, hogy fogadja el a szentszék ezen kormány fondorkodása ellen emelt tiltakozó szavukat, mely kormány csak a szentszék határozományaiba vetett bizalmat akarja megingatni a népekben és legyen kegyes fenntartani és megvédeni a gyulafehérvár—fogarasi érsekség integritását és függetlenségét.

Consumatum est. Ilyen az »elnyomott« román sajtónak a terméke. Evtizedek kitartó munkája volt szükséges ahhoz, hogy igazságos ügyeknek Bécs és Rómát meggyerjük, hogy a magyarság érdekében valami pozitívumot kivihattunk és ime itthon, a saját fészkünkben a legvakmerőbben helyezkednek szembe magyar állampolgárok, békés honfitársak fanatikus izgatói. Nemcsak agitálhatnak ezek folytonosan, hanem, amint a példa mutatja, országvilágnak teljesen szabadon hirdethetik államellenes eszméiket. Eminens érdeke az államhatalomnak, hogy ennek valahára véget vessen, a nemzetiségi körök higgadtabb elemeinek pedig első sorban érdeklük ezeknek a sikoltozásoknak az elhallgatása.

UJDONSÁGOK.

Nizsalovszky Endre a gyulai törvényszék elnöke.

A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Nizsalovszky Endre nagyváradi törvényszéki bírót a gyulai királyi törvényszék elnökévé nevezte ki.

Ez a kinevezés általános örömet kelt jogász körökben mindentel.

Nizsalovszky Endre fiatalon jut előkelő vezető helyére, olyan pozícióba, melyet részére kizárólag tudása, tehetsége és szorgalma biztosított. Pályájára született jogász, hivatott bírót, a ki eddigi pályafutása alatt is mindenütt egyik erőssége volt a birói karnak. Legutóbb a nagyváradi törvényszék polgári felebbviteli tanácsának volt egyik elnöke s nagy része van neki abban, hogy ma ja nagyváradi törvényszék polgári felebbezési tanácsa a legelső egyike a az országban. Biztos judiciuma, alapos, higgadt és mégis gyors ítélkezése jogász körökben nagy tekintélyt biztosított részére, a tárgyalások vezetésében tanusított erélye mellett kiváló tapintatossága, a felekkel való érintkezésben pedig mindenkor előzékenysége valósággal predestinálták a vezető magasabb állásra.

Nizsalovszky Endre bírót akart lenni kizárólag, semmi más. Es lett is ideálisan jó bírót, akinek kiválóságát szerénysége dacára észre kellett vennie felsőbb hatóságainak. Kinevezése nagyvesztéséget jelent a nagyváradi jogászvilágra nézve, mely Nizsalovszkyban egyik legkiválóbb tagját veszti el, de nyereség a gyulai törvényszékre nézve, mely az új elnökben minden tekintetben kiváló vezetőt nyert.

A Sztaroveszky-gyermekkorház kitelepítése.

A messze vidéken híres Sztaroveszky-gyermekkorház tudvalevőleg kicsinek bizonyult. A város a jelenlegi kórház helyett egy minden tekintetben megfelelő modern gyermekkorházat akar létesíteni. Az új kórház ügyét úgy akarja megoldani a város, hogy a jelenlegi kórházat kifogja telepíteni. Így a régi, illetve a jelenlegi kórházat természetesen eladnák.

A kitelepítés felett való határozatnál a város intézői kissé túllöttek a célon. Nem vették ugyanis figyelembe, hogy öv. Tukics Józsefné bizonyos feltételek alatt adta a városnak a kórház telkét. Nevezetesen Tukicsné kikötötte, hogy a telket a városnak csakis a gyermekkorház céljaira adja el.

Ez által elejét akarta venni annak, hogy az ő háza esetleg korcsmává váljék. A város annak idején elfogadta ez a feltételt valószínűleg azért, mert nem számított arra, hogy a kórház valamikor, nem is oly nagy időre, oly óriási fejlődést ér el, mint aminőt elért.

Most mikor a kitelepítésről van szó, erről a pontról teljesen megfeledkeztek és a telek eladóját egyáltalán meg sem kérdezték, hogy bele egyezik-e a telek eladásába. Ily körülmények között szólaltak fel az örökösök, hogy ők nem egyenek bele a kitelepítésbe. Maguktól az felszólalóktól értesülünk, hogy ők nem a kórház fejlesztését akarják megakadályozni, csupán nem akarják, hogy a jelenlegi kórház eladassék.

Ha pedig elkerülhetetlenül szükséges a kitelepítés úgy a város nem tartván be a szerződés pontját, a szerződést felbontottnak tekintik és visszafizetik a város által fizetett vételi összeget, a telket pedig megtartják maguknak. Ily körülmények között alighanem perre fog kerülni a dolog s a bíróság fog dönteni a kérdésben.

* **A horvát képviselők a miniszterelnöknél.** A horvát képviselők többségének csoportja tegnap délben gróf Pejacsevich Ti. vadar vezetésével tisztelgett dr. Lukács László miniszterelnöknél, hogy őt kineveztetése alkalmából üdvözlje és egyúttal megkérje arra, hogy Horátország ügyeit jóindulattal kezelje. A miniszterelnök kijelentette, hogy ez a jóindulat meg van benne és mihielyt a parlament munkássága helyreáll, amihez alapos reménye van, nyomban hozzájárul a horvát ügyek rendezéséhez.

* **Májusi ájtatosság.** A májusi ájtatosság alkalmával az újvárosi plébánia-templomban ma Ruszka Zoltán dobozi plébános prédikál.

* **A város új épületei.** A tegnapi tanács ülésen Rimler Károly polgármester szóval tette, hogy a városnak több közintézményét megfelelő épületben kellene elhelyezni. A polgármester terve szerint a város megfelelő pontján egy épületombben kellene elhelyezni a vegyvizsgáló állomást, a mértékhibeletesítő hivatalt és a tüdőbetegek dispensoirejét. Ezek az intézmények ugyanis jelenleg szanaszét vannak a városban. A polgármester legalkalmasabb helynek tartja Mezey Mihály-utcán a mostani mértékhibeletesítő hivatal telkét és az egyik szomszédos telket.]

* **A postatisztek háza.** A nagyváradi postatisztek részére a zö'dkertti temetőnél egy 800 négyszögöl területen nagyszabású bérházat akarnak létesíteni. A tanács tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel és a terveket véleményezéssel véget kiadták a mérnöki hivatalnak.

* **Mi lesz a Körös-kaszárnyával?** A Körös-kaszárnya ügyet annakidején mi hoztuk napvilágra és azóta még mindig vándorol az ügy egy-
szakbizottságtól a másikhoz. A kaszárnyát a vármegye elakarja adni, ha jól megadnák az árát. A város viszont meg szeretné venni a jó helyen fekvő telket. Eddig azonban még nem tudott a megvételre vonatkozólag semmitéle lépést se tenni a város. Tegnap végre megunva a várakozást a tanács elővette a kaszárnya ügyét és elhatározta, hogy átír a vármegyéhez. A város átiratában azt fogja tulajdonképpen megkérdezni, hogy mi az utolsó ára a kaszárnyának.

* **Kinevezés és áthelyezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király az igazságügy miniszter előterjesztésére Debreczy Géza nagyváradi ítélőtáblai jegyzőt a berettyóújfalui királyi járásbíróvához albíróvá nevezte ki. Az igazságügyminiszter Széki Ferenc zilahi kir. törvényszéki fogház felügyelőt a nagyváradi kir. törvényszék fogházához helyezte át.

* **Új vasut a megyében.** Szépen fejlődő vármegyénk ismét egy új iparvasutal szaporodott. Kohn Gábor és József barátjai faipartelepét már régebben iparvasutal köti össze az erdei famegmunkáló helyekkel, amelyeken lebonyolítják a fák tömeges szállítását. Ez, bár a fuvarozó népet egyik keresetforrásától fosztotta meg, sokkal célszerűbb, mint a kocsikkal való fuvarozás. Egyrészt a hegyek között télen járhatatlan az ut, másrészt pedig ezzel megközelíthetőbbé lett téve az erdőrengeteg. A telep is nagyot fejlődött ezzel annyira, hogy a kis vasut már nem képes teljesen ellátni a faanyag szállítását. Kohnék ezért egy újabb vasutvonalat építettek, mely a régiből ágazik ki s érinti Jádvolgyót, Polyánát és Remeczet. Az új vasut közigazgatási bejárását e hó 24-ére tűzte ki a vasuti és hajózási felügyelőség s tegnap értesítette erről a vármegye alispánját.

* **Uj anyakönyvvezető.** A vármegye főispánja tegnap értesítette Biharvármegye alispánját, hogy a lemondás folytán megüresedett kisbárádi anyakönyvvezető helyettesi állása *Lengyel Imre* kisbárádi jegyzői irnokot nevezte ki.

* **A Rimanóczy-szálló ügye.** A városi tanács tegnap foglalkozott azzal a javaslattal, melyet *Komlóssy József* tanácsos készítetett a Rimanóczy szálloda restaurálására vonatkozólag. A tervezet szerint a szobákat tapétázni, butorozni kell, ami több ezer koronára rug. Ezekre a munkálatokra már több ajánlat is érkezett be a tanácshoz. Az ajánlatok felett a tanács a helyszínen megtartandó vizsgálat után fog határozni. Ugyancsak a tegnapi tanács ülésén foglalkoztak a szálloda automobil dolgával is. Ez az ügy ugyanis már 8 hónap óta késik a miniszteriumban. A tanács tagok a miniszter jóváhagyásának bevárása nélkül akarják az automobilt megvásárolni. Több felszólalás után mégis egyelőre a várakozás állás-pontjára helyezkedett a tanács.

* **A cigányfalvai vadászok merénylete.** Az élesdi csendőrség tegnap állandóan nyomozott a cigányfalvai erdőben elkövetett merénylet tettesének kézrekerítése érdekében. A nyomozás eddig pozitív eredményvel nem járt. A nyomok Telkesdre vezetnek s annyit már meg is állapított a csendőrség, hogy a merényletet két telkesdi vadász követte el. A személyeket még nem sikerült megállapítani, mert Telkesden majdnem mindenki vadász.

* **Óvónőválasztás Berettyóújfaluban.** *Fischer Emília* óvónő nyugdíjba menetele folytán megüresedett óvónői állást tegnap töltötték be választás útján. A megüresedett helyre négyen pályáztak, kik közül *László Gizellát* választották meg egyhangúlag. A választást *Vasady Lajos* tanfelügyelő vezette.

* **Jákóhodoson várják Sipos kivégzését.** Talán még egy halálraitélnak sem várták oly nehezen a kivégzését, mint ahogy most a Siposét várják Jákóhodoson. Ez az elvetemült ember annyira gyűlöltté és félelmetessé tudta tenni magát a lakosság előtt, hogy nincs senki a faluban, aki sajnálni tudná, a sógorán *Molnár Dánielen* kívül. Molnár állandóan azzal biztatja magát, hogy Sipos föltétlenül ki fog szabadulni, mert már sajátkezűleg is irt a királynak. *Mig Molnár* a kegyelem kérvényében ringatja magát, addig Jákóhodoson alig várják, hogy Sipos hóhérkézre jusson. Az asszonyok el vannak készülve, hogy tömegestől jönnek be a kivégzést végignézni.

— Nem bizunk Siposban addig, míg saját szemünkkel nem látjuk, hogy ott fekszik meghalva. Látni akarjuk, amikor felakasztja a hóhér.

— De nem engedik oda magukat.

— Dehogyan nem engednek. Eladunk egy disznót, aztán váltunk az árán belépti jegyet, de mégis meg fogjuk nézni.

Igy beszélnek a jákóhodosi asszonyok, akik azt hiszik, hogy az akasztás legalább is a színházban zeneszó mellett történik. Jellemző azért a jákóhodosiak felfogása és magatartása a jákóhodosiakra is, de Sipos Bálintra is.

* **Két község egyesítése.** Biharvármegyének a magasabban fekvő s leginkább oláhok által lakott helyein gyakran találhatók olyan községek, amelyeket egy patak, vagy csak egy hegyszakadék választ el egymástól. Valószínűleg a csoportosulás utáni vágy az, mely annyira tömöríti a hegylakókat egymáshoz, mert hiszen kulturáról, magasabb kulturáról itt szó sem lehet. A magasabb kultúra elnevezés alatt azt lehet érteni, hogy az az osztályba tartozók már irni is tudnak. De ez a legrit-

kább. Itt még mindig jobban hódít a korcsmáros pálinkájával, mint a tanító az abc-vel. — És mégis van a vaskóhi járásban két község, amely annyira közel épült egymáshoz, hogy csak aki ismeri a két község tekvését, az tudja, hogy tulajdonképpen két községet lát. *Vaskóh és Kőrösbarafalv* két leglátogatottabb községe a vaskóhi járásnak. A két községet csak egy patak választotta el egymástól. Ez a község már sok keletlenységnek volt az okozója. Hogy ezt ezután elkerüljék, elhatározta mindkét község képviselőtestülete, hogy egybeolvad. A határozatot már régebben felterjesztették a belügyminiszteriumhoz, ahonnan tegnap érkezett le a válasz az alispánhoz. A belügyminiszter értesítette az alispánt, hogy jóváhagyja az egybeolvadást és az új község nevét, ideiglenesen »Vaskóh«-ban állapította meg.

* **Veszetség.** Amióta embert mart meg Szalontán a veszet eb, úgy látszik, hogy nagyon megszertették a kis várost. Ismét napirenden vannak a veszet eb marások. Tegnap egy kóbor eb összemarta *Géci Ferenc* tanyás Róza nevű leányát. A kóbor ebet leütötték és az állatorvos veszetséget állapított meg rajta. A megmart leányt felszállították a Pasteur intézetbe.

* **Ki a vivát?** Budapesten az ügyvédi kamarai elnökségre három jelölt van: *Dr. Nagy Dezső*, *dr. Brüll Ignác* és *dr. Pollák Illés*. A pártok közt nagy a harc. Most valaki arról elmélkedik egy újságban, ki fog győzni a három közül? Felsorolja mind a háromnak a kiválóságait, aztán így folytatja:

Hogy a három közül melyik lesz megválasztva, azt tudni alig lehet, már csak azért se, mert

1. a választás titkos és

2. mert — mint a Brüll párt egyik fiatal szellemes kortese mondotta nekem a napokban — tekintetbe kell venni azt is, hogy *előre még a legtisztességesebb választó is — ügyvéd.*

Mikor a Lueger-párt Bécsben a leghatalmasabb volt, a választások alkalmával tele voltak a falak ilyen plakátokkal:

Wählet keinen Juden!

Egy félév mulván a bécsi hitközség választott hitközségi elnököt és egy huncut lueregerista oda-csempészte a hitközség falára azt a plakátot, hogy

Wählet keinen Juden!

Amilyen barátságos a hangulat az ügyvédek iránt, talán most is találkozunk olyan plakáttal, hogy

ne válasszatok fiskálist!

* **Uj sport játékok.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül újszólva mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül *LADÁNYI JÓZSEF* puskműves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvételnek.

Triestti kávépiacon Nagyváradon Aszódi Kossuth-utca. Vigyázat mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszódi triestti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a legjobb és legolcsóbbak. Motor üzemű pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegeségei a legjobbak és legolcsóbbak. Főüzlet: Kossuth utca, fiók: Kert-utca.

* **Bérma és aldozó ruhák és koszorúk** legnagyobb választékban. Hevesi Párisi divatruházában, Zöldfa-u.

* **Házvezetőnek** ajánkozik intelligens nő, magányos urhoz vagy papi házhoz, hol nyugalmas otthon biztosítatik. Jelige: »Mindenhez értő« poste restante.

Különleges felöltők, kosztümök blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Alkalmas bérnialási ékszerek és órák.

Arany fülbevalók . . . 4 koronától feljebb.

Arany gyűrűk . . . 5 " "

Arany collier és amulette 18 K.-tól feljebb.

Ezüst collier és amulette 4 " "

Ezüst fiu vagy női óra . 10 " "

Szilágyi Géza és Társa

órák, ékszerész

Rákóczi-ut 4. Helybeli és vidéki telefon 630

Rimanóczy műbutorgyár.

—: Állandó bútorkiállítás. —:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

—: TELEFON: 796. —:

Költségvetés díjtalan.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: d. u. Ifjúsági előadás: Sasfiók, este: Cigánybáró,

Péntek: Babuska.

Szombat: Györgyike drága gyermek.

Vasárnap délután: Artatlan Zsuzsi, este: A cárnő.

A Sasfiók — ma délután. Igazán becses műveztetéz jut ma délután az iskolai ifjúság a színházban. A világhírű Rostand dráma, a nagyszerű »Sasfiók« megy ifjúsági előadásban, mérsékelt helyárakkal. A címszerepet Gózon Gyula játsza. Jegyek már csak korlátozott számban kaphatók a nappali pénztárnál. Este az örökszép és népszerű »Cigánybáró«-t elevenítik fel az ismert kitzűnő szereposztásban.

Babuska — Györgyike Holnap este a kedves »Babuska« lesz hosszú pihenő után műsoron. A címszerepben Horvath Mivel, aki ezzel az alakításával aratta első emlékeztető sikerét. Szombaton a híres Szomoró darab,

a »Györgyike, drága gyermek« kerül színre abban a szereposztásban, amivel a bemutató estéken talált osztatlan tetszést.

TÁVIRATOK.

Hazay Bécsben.

Bécs, május 8.

Hazay kereskedelmi miniszter kütön kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt.

Lukács választójogi tervezete

Budapest, május 8.

Lukács László az általános választói jogra vonatkozólag javaslatot készített a javaslatról ma úgy nyilatkozott, hogy az az ellenzékét ki fogja elégíteni

Fegyelmi egy polgármester ellen.

Makó, május 8.

Ma közgyűlés Galambos Ignác polgármester ellen elrendelte a vizsgálatot. A fegyelmi vizsgálatnak az volt az oka, hogy a polgármester egy kisajátítás körül hanyagul járt el.

Elnapolták a Házat.

Budapest, május 8.

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház Návay Lajos indítványára ma elnapolta magát bizonytalan időre. Az elnapolás oka a politikai helyzet. A miniszterelnök a választójog tárgyában folytatja az ellenzékkel a tárgyalásokat.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonátörsdén tegnap szilárd volt az irányzat. Készáru ötlet magasabb.

Határidők sárlata:

Májusi buza	— — — —	11.78
Októberi buza	— — — —	11.31
Októberi rozs	— — — —	9.57
Októberi zab	— — — —	9.07
Májusi tengeri	— — — —	9.36
Juliusi tengeri	— — — —	9.19

Budapesti értéktörsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	839 —
Osztrák hitelrészvény	— —	642.50
Jelzálogbank	— —	474. —
Leszámitoló és pénzváltó	— —	545. —
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	779 —
Osztrák államvasut részvény	— —	740.25
Salgótarjáni körszén	— —	732. —

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Nagyvárad város katonai ügyosztálya

9124—1912.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a fűmei cs. és kir. haditengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában kibocsátott pályázati hirdetmény a katonai ügyosztálynál (városház II. em. 31. számú szobában) a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető.

Nagyvárad, 1912. május 5.

Eleméry,
tanácsnok.

Legrégibb és legmegbízhatóbb

nyaralási vállalat!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra épült és fővárosi mintára berendezett

molykár elleni megóvó és biztosító vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árúkat, függönyöket, szőnyeget stb. Azokat saját műhelyemben kijavítva, hiba nélkül szolgáltatom vissza. Kívánatra azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Zboray Gyula,

szűcs üzlete Rákóczi-ut 7.

Telep: Körös-utca 32. — Saját ház.

Telefon 947.

Telefon 947.

Műhely áthelyezés!

Értesít m a n. érd. közönséget, hogy évek óta fenálló

bádogos műhelyemet

Huszár-utca 13. sz. alá

helyeztem át. **Jutányos árban** vállalkozok, fürdő szoba, angol klozett, vízvezeték berendezéseket, ugyszintén **épület és díszmű** bádogos munkákat stb. Költségvetés díjmentesen, levelekre válaszolok. Szives pártfogást kér

Tótós Mihály

épület és díszmű bádogos.

Helyi és vidéki telefon 386.

Hirdetmény.

Az országgyűlési választóknak a nagyváradi választói kerületre nézve 1913 évre érvényes, ezen hivatalból összeállított ideiglenes névjegyzéke a kihagyottak névjegyzékével együtt az 1899. XV. t.-c. 146 illetve 151 § a értelmében f. év május hó 5 től május hó 25-ig bezárólag a városháza közigazgatási kiadóhivatalában (I. e. 24 a) közszemlére lesz kitéve.

Ezen ideiglenes névjegyzéket valamint a kihagyottak névjegyzékét a jelzett napokon reggel 8 órától déli 12 óráig mindenki megtekintheti és ugyanott lemásolhatja.

Felhíratnak mindazok akik az 1874. évi XXXIII. t.-c. 44. § a értelmében az észrevételek beadására akar azért mert a választók névjegyzékébe fel nem vétettek, akár azért mert nevek, foglalkozásuk, életkoruk vagy lakásuk hibásan lett beírva, akár azért mert valaki jogosulatlanul lett felvéve, vagy kihagyva jogosítva vannak felszólalásukat írásban a szükséges iratokkal felszerelve a központi választmányhoz címezve az 1899. évi XV. t.-c. 151. § a értelmében folyó évi május hó 5-től 25-ig Kelepecz Dezső irodaigazgatónál beadni.

Ezen felszólalásokat nevezett irodaigazgató hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt mindenki megtekintheti, azokat ugyanott lemásolhatja s azokra vonatkozólag netán teendő észrevételeit írásban minden beadványhoz külön, a szükséges iratokkal felszerelve az 1874. évi XXXIII. t.-c. 45 és 46. § a a központi választmány elnökéhez címezve folyó évi május 5 től május 25-ig az irodaigazgatónál benyújtatja.

Irodaigazgató utasítatik, hogy a beadandó felszólalásokat és az észrevételeket külön sorrendben iktassa be, s a záros határidő elteltével az iktató könyvvel együtt a központi választmányhoz azonnal terjesse be, vagy arról, hogy felszólalás nem adatott be a záros határidő elteltével jelentést tegyen.

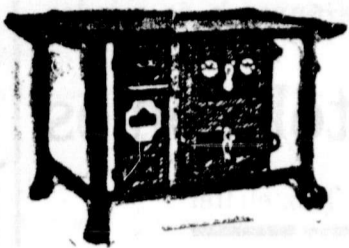
Miről a város közönsége hirdetmény közzététele útján, Kelepecz Dezső irodaigazgató pedig jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

Rimler Károly,
polgármester.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

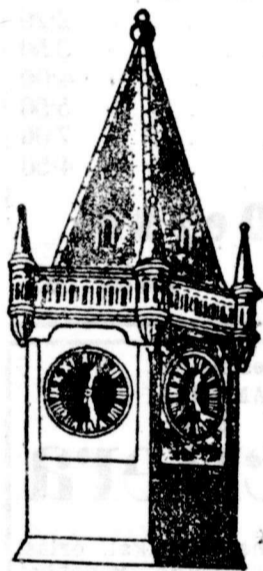
és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétköznap egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

**Villanyerő
berendezés.**

Árjegyzék kívánatra.
Saját ház.

Modern három szobás lakás szük-
séges mellékhelyiségekkel Aug. 1-re ki-
adó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénz-
tárnál.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Bevezetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5°-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

Jenny Jenő

órák és ékszerész
Szent János-utca 39. szám.

Bérmaszülők
figyelmébe

ajánlja nagy

óra- és ékszer-raktárát

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség becses figyelmét felhívni e
célra berendezett, molykár ellen
védő, biztosító és raktározó inté-
zetemre. Elfogadok nyári gondozásra
felelősség mellett bármily értékes
ruhákat, szőrme-árukat. Férfi és női
városi bundák, uri bundák, szőnye-
gek, függönyök, gallérok, karmantyukat
stb., saját műhelyemben kijavítva,
tisztán, hiba nélkül szolgáltatva vissza.
Kívánatra azokért házhoz küldök,
az üzlet tűz és betörés ellen biz-
tosítva van. Becses pártfogását kérve,
maradtam kiváló tisztelettel

Dózsa János szücsmester
Nagyvárad. Sas-passage.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek
tudomására hozni, hogy a hígnikus fodrász
termemet

Rákóczi-ut 6. szám alá

helyeztem át. Azon újítással, hogy a ma-
nicür salon az igen tisztelt hölgyközönség
részére teljesen külön bejárattal áll rendelkezésre,
továbbá raktáron tartom az összes
kéz, köröm ápoláshoz szükséges dolgokat,
ugymint Aniol, Tolideur, Polesuar köröm
viz stb. a legfinomabb francia arc és kéz
krémek, fejmosáshoz az összes különlegességi
vizek, illatszerekben a bel és külföldi legjobb
illatok nagybani választékban. Ezen újításnak
szükségét látva, magamat a nagyérdemű kö-
zönség szives pártfogásába ajánlom

Marton József

fodrász.
Telefon 775. Telefon 775.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Az egész berendezés és egy 6 sz. Wertheim szekrény eladó.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Üzletünket véglegesen felosztjuk, miért is jó hírnevű rőfös, női divat és confectio áruraktárunkat **hatóságilag engedélyezett végeladással**

kiárusítjuk. A legjobb minőségű vásznak, férfi és női fehérneműek, szövetek, függönyök, szőnyegek és minden e szakmába vágó cikkek

eddig sehol nem volt olcsó árban, részletekben és **egy tömegben is** készpénz fizetés mellett eladatnak. Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

Rákóczi-ut, HUZELLA céggel szemben.

Partie árusoknak csakis az esti órákban.

Az üzlethelyiség kiadó.

Épület- és díszmű bádogos.

Fürdőszobák berendezésére legdiszesebb és legcélszerűbb kivitelben a modern technika legfokéletebb rendszere szerint, valamint vízvezetékek elkészítésére legmelegebben ajánlhatjuk

DENGELEGI ÁRMIN

BÁDOGOS,

vízvezetékszerelő és fürdőszoba berendező céget, Nagyváradon, Kolozsvári-utca 44. sz. alatt, amely elsőrangú, legtartósabb anyaggal dolgozik és lelkiismeretes munkát szállít.

ELVALLAL minden e szakmába vágó munkákat, épületek fedését, kerüti és egyéb locsoló csapok készítését. Igen jutányos áron a közönség teljes megelégedésére.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvasárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725

A Leszámitoló és Jelzálogbank rt. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

azonnal kiadó.

Csúzi Ferencz

fehérnemű és ruhatisztító intézete

N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehérnemű s minden más ruha tisztítást jutányos árban.

Meghívásra a ruhákért érte is küldök. Levelekre válaszolok.

Kátránypapír:

21	ki ós tekeres	K	2-20
29	"	"	3-50
35	"	"	4-00
40	"	"	5-50
55	"	"	7-00
34	" elszigetelő	"	4-50

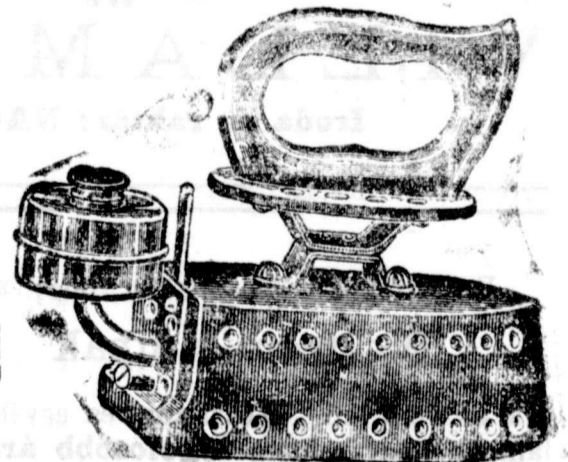
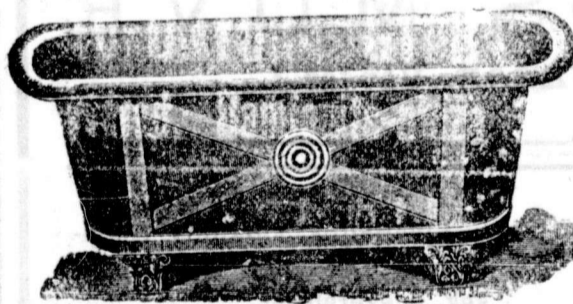
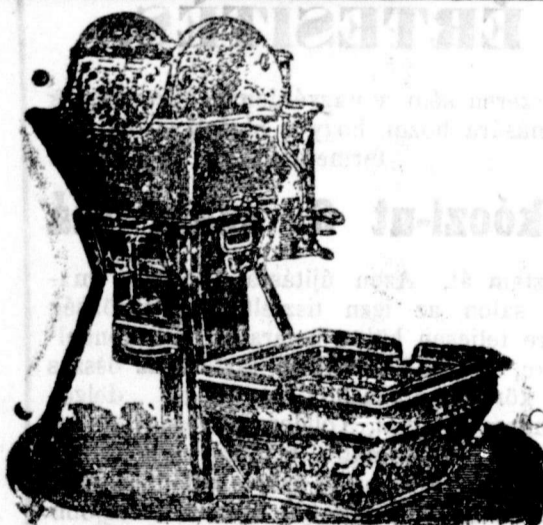
Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Egy igen kellemes hangú, alig használt AMERIKAI

Gitár-citera

30 darab kottával (aláakatható) tokkal, óriási felszereléssel, nagyon olcsón eladó. Bővebbet WAGNER a „HANGSZER-KIRÁLYNÁL”-nál, országsszerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza, Budapest, József-körut 15. (Saját műterm.) Hangszerekről fényképes főárjegyzék ingyen. Magyar citerákban nagy választék. Ne vásároljunk részletre!!

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

